

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nastupující insolvence z pohledu členů statutárního orgánu a restrukturalizace v českém právním prostředí

Tímto příspěvkem volně navazujeme na náš předchozí článek týkající se zvýšeného rizika odpovědnosti členů statutárního orgánu v případě úpadku obchodní korporace podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2021. Cílem tohoto článku je přiblížit členům statutárního orgánu obchodních korporací (zkr. manažerům) základní opatření a postupy, které by měli provést bezprostředně poté, co se dozví o úpadku své obchodní korporace.

Zjištění úpadku či hrozícího úpadku a svolání valné hromady

Povinnost manažerů zjišťovat a řešit úpadek vlastní obchodní korporace (společnosti) stanoví insolvenční zákon pouze nepřímo, a to prostřednictvím sankce, která může manažery postihnout v případě, že přes existující úpadek nepodají včas dlužnický insolvenční návrh. Zjistí-li manažer z účetní závěrky, z provedeného testu insolvence či „pouze“ ze skutečnosti, že společnost není či v brzké době nebude schopna dostát plně svým peněžitým závazkům vůči věřitelům, je jednou z jeho prvních povinností neprodleně svolat valnou hromadu.

Na pořad valné hromady by v takovém případě měl být zařazen bod, v rámci něhož dojde k projednání nastalé situace a k volbě dalšího postupu. Valná hromada by měla rozhodnout, zda se společnost pokusí o neformální restrukturalizaci, anebo bude podán dlužnický insolvenční návrh a o způsobu řešení úpadku bude rozhodováno až v rámci insolvenčního řízení (konkurz, reorganizace).

Podání insolvenčního návrhu

„Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je povinen podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležitě pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku.“ Za právnickou osobu tuto povinnost plní její statutární orgán, který v rámci péče řádného hospodáře má povinnost znát hospodářskou situaci společnosti a být informován o jejích dlužích, tedy má veškeré předpoklady pro to včas zareagovat a při úpadku společnosti bezodkladně podat insolvenční návrh.

Povinnost podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu je soudem definována jako velmi krátká lhůta, jíž je míněno bezodkladné, neprodlené, bezprostřední či okamžité jednání směřující ke splnění povinnosti. Jde o lhůtu v řádu dnů, maximálně týdnů, avšak doba trvání lhůty bude závislá na okolnostech konkrétního případu. Jakkoli se jedná o velice krátkou lhůtu, je manažer při svolávání valné hromady povinen dodržet svolávací lhůtu stanovenou zakladatelským právním jednáním či zákonem.

Právní úprava preventivní restrukturalizace

V současné době probíhá implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. 6. 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (dále jen „Směrnice o restrukturalizaci“). Tato nová právní úprava vymeží

komplexní pravidla pro tzv. preventivní restrukturalizaci, čímž zásadním způsobem zjednoduší a zrychlí revitalizaci podniků nacházejících se v krizi.

K implementaci Směrnice o restrukturalizaci mělo dojít do 17. 7. 2021. Tato lhůta však nebyla dodržena a bylo požádáno o její prodloužení do 17. 7. 2022. Aktuálně tedy nemáme žádnou právní úpravu, která by stanovila alespoň základní právní rámec provádění restrukturalizací. Jinými slovy nyní neexistuje žádný podpůrný právní nástroj, jenž by upravoval mimosoudní jednání různých skupin věřitelů s dlužníkem.

Společnost je při vyjednávání o restrukturalizačním plánu a při provádění restrukturalizace chráněna před věřiteli například dispozičním oprávněním dlužníka, které Směrnice o restrukturalizaci zavádí. Podstatou dispozičního oprávnění dlužníka je, že manažeři společnosti mohou nadále nakládat s majetkem společnosti a rozhodovat o jejím každodenním provozu, což jim umožňuje naplňovat cíl nastaveného restrukturalizačního plánu.

Dále je Směrnici o restrukturalizaci umožněno přerušování vymáhání individuálních nároků věřitelů. Přerušování vymáhání nároků věřitelů může být provedeno v omezené formě vztahující se na jednotlivé věřitele nebo určitou kategorii věřitelů, nebo ve formě obecné, tedy ve formě vztahující se na veškeré věřitele společnosti. K této ochraně před věřiteli bude nutný souhlas soudu a současně s tím dojde i k odložení povinnosti podat insolvenční návrh po dobu trvání tohoto opatření.

Základem restrukturalizace je vytvoření tzv. restrukturalizačního plánu, který obsahuje nejen navrhovaná opatření k záchraně podnikatele, ale i přehled jeho majetku, dluhů a věřitelů rozdělených do skupin dle ekonomických zájmů.

Podle Směrnice o restrukturalizaci by o restrukturalizačním plánu měli hlasovat věřitelé v oddělených třídách a v některých případech by měl být schválen soudem. Ke schválení soudem bude muset dojít, pokud (i) restrukturalizační plán snižuje pohledávky věřitelů či odkládá jejich splatnost a dotčení věřitelé s plánem nesouhlasí, (ii) bude pro další restrukturalizaci potřebné nové financování, nebo (iii) by mělo dojít k propuštění více než 25 % zaměstnanců společnosti. Jedná se v podstatě o stejný princip jako u schvalování reorganizačního plánu, který je v naší zákonné úpravě již obsažen.

Neformální restrukturalizace

S ohledem na to, že Směrnice o restrukturalizaci zatím nebyla implementována do našeho právního řádu, tak v současné době může být provedena jen tzv. neformální restrukturalizace, která nejčastěji zahrnuje následující formy, např.:

- celkovou revitalizaci podniku (např. změna obchodní strategie, posílení marketingu, prodej nevyužívaných aktiv, vhodné snížení nákladů apod.);
- finanční restrukturalizaci (např. refinancování provozních úvěrů, získání nových možností financování);
- optimalizaci pracovního kapitálu;
- přímou komunikaci nebo oslovení investorů či poskytovatelů financování týkající se poskytnutí finančních prostředků (u investorů např. kapitalizací).

Závěr

Jak plyne z výše uvedeného, je povinností manažerů včas zjistit úpadek společnosti a následně na nastalou situaci vhodně reagovat ať už provedením neformální restrukturalizace nebo podáním insolvenčního návrhu.

Co se současné právní úpravy týče, je ve vztahu k podání insolvenčního návrhu neúprosná. Přijetím Směrnice o restrukturalizaci by se tak alespoň rámcově tato úprava uvolnila a tím dala společností i jejím statutárním orgánům větší prostor. Nicméně do transpozice této Směrnice o restrukturalizaci je nezbytné vycházet z aktuální právní úpravy.

Mgr. Nikol Čišecká,
advokátní koncipientka

Mgr. Martin Heinzl,
advokát

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700
E-mail: info@plegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)